

fig til de meest paatrængende Tilfælde og afgjort dem, og dernæst har man taget enkelte saadanne frem og afgjort dem, naar de fremhød sig; men da deres Antal blev noget stort, da den Forventning ikke gik i Opfyldelse, som man havde næret om, at man ved en broderlig Imødekommen overalt fra begge Sider skulde kunne undgaae at træffe visse bestemte bindende Regler, maatte man skrive til at give almindelige Bestemmelser. Disse ere nu givne gjen- nem den fgl. Anordning, hvorved egentlig kun et Løfte indfries, der, som bemærket, blev givet af den daværende Kultusminister om, at man ad administrativt Veie vilde arbejde hen til at opfylde, hvad der væsentlig var tilfjort ved det da foreliggende Vædringsforslag. Dette er altsaa Opfattelsen af den reent administrative Side af denne Sag.

Hvad nu Sagens Realitet angaaer, da vil det ikke forandre Forholdet det Mindste, om de Vædringsforslag, der gaae ud paa at udelukke Altergang fra den paatænkte Anordnings Bestemmelser, vedtages; thi det vil ikke udøve nogen som helst Indflydelse paa Administrationens Stilling; den vil ligesuldt beholde Myndighed til at tillade Afbenyttelsen af Sognets Kirke til Altergang. Hvis man derfor vil have det udelukket paa en bindende Maade, maa man optage en udtrykkelig Bestemmelse, hvorved man fratager Administrationen den Magt og Myndighed, den nu troer at have med Hensyn til disse Spørgsmaals Afgjørelse. I selve den kongelige Anordning er dette Spørgsmaal stillet hen som Noget, der ikke giver noget Indblik i en bestemt Rettighed; de Vedkomende kunne kun vente, naar Forholdene maatte tale derfor, at faae deres Dnske opfyldt. Saaledes er Sagen stillet, og i den Henseende vil det ikke gjøre nogen Forandring, om denne Bestemmelse var udeladt eller optagen. Noget Forskjel skal jeg villig indrømme der er, forsaavidt som en saadan Udtalelse i en kongelig Anordning jo giver Administrationen, navnlig den biskoppelige en vis Retning; den tilfjendegiver, at hvis der er Grunde, der maatte tale derfor, skal man give Tilladelsen; ere derimod saadanne ikke tilfjorte, er det en Selvfølge, at man skal sige Nei. Jeg er overbevist

om, at enhver Embedsmand, altsaa ogsaa Nægets Biskopper, ville bruge den dem tillagte Myndighed og vide, at de have et Ansvar, ikke alene ved at sige Nei, men ogsaa ved at sige Ja, saa at de maae overveie alle Forhold og kun give Tilladelsen, hvor de finde, at der er Grund dertil, og lade det være, hvor efter deres Mening en saadan ikke er tilfjorte. Jeg seer saaledes slet ikke, at alle de Billeder, som den ærede Landstingsmand fremskillede, skulde flyde af Forholdets Ordning paa den Maade, som skeet er, ville i Virkeligheden have nogen Betydning. Selv om jeg tænker mig det som det ganske Almindelige, at der nogle Gange om Aaret blev afholdt Altergang i Sognets Kirke af en fremmed Præst, til hvem Nogle i Sognet havde sluttet sig, kan jeg ikke deri finde den Betænkelse, som den ærede Landstingsmand fandt deri. Sagen er jo den, at den virkelige Adskillelse af Sognemenigheden i forskjellige Dele har fundet Sted ved Loven om Sognebaands Løsning; ved denne kunde man derfor med Rette gjøre endeel Betænkelse gjældende; men efterat endeel af Menighederne i Virkeligheden har løst Sognebaandet og er indtraadt i Forbindelse med et andet Sogns Præst, kan det ikke udøve nogen væsentlig, virkelig betydelig Indflydelse, om Altergangen forrettes for dem i Sognets Kirke eller i den anden Kirke. Det er mig ikke muligt at indsee, at det skulde udøve en saadan opløsende Virkning, at det skulde indeholde en Opfordring til at stræbe at gribe ind i en Andens Virksomhed. Det er ganske rigtigt, at Sognebaands Løsning kan misbruges til at see bort fra, hvad der ligger nær, og til at søge en Virksomhed i fremmede Sogne; det kan give og har uden Tvivl givet Anledning dertil, deri skal jeg være enig med den ærede Rigsdagsmand; men derimod seer jeg ikke, at Bestemmelserne her kan udøve nogen som helst Indflydelse med Hensyn til de Betyvninger, han fremførte.

Jeg skal nu omtale min Stilling til de forskjellige Forslag. Hvis man fandt, at Ministriet, navnlig jeg, havde gjort et Overgreb ved at faae Hs. Majestæts Sanction til at lade denne kongelige Anordning udgaae, hvis man misbilligede det, er det en Selvfølge, at